

delsen, oprette en Statsbank og øve sin meget betydelige Indflydelse paa hele vort Pengevæsen. Men vort Parti stod ene med denne Betragtning. I 1818 blev der af den fungerende enevældige Regent givet enkelte private Personer Eneret til i 90 Aar at udstede Pengesedler. Jeg siger, det var noget af en Guds Velsignelse, at vi endelig var naaede saa vidt, at denne Tilstand var forbi, da Privilegiet i 1908 ophørte. Men da skete der det, at Rigsdagen mod Socialdemokratiets stærke Protest vedtog paa ny at bortgive dette Privilegium til det samme Aktieselskab paa 30 Aar. Dermed var hele denne Sag, som vi her forhandler, i Realiteten forkludret og ødelagt, og det er givet, at vort Parti meget stærkt beklager hele denne Udvikling. Rigsdagen fornyede Nationalbankens Oktroj bl. a. paa Grund af saadanne Smaa-indrømmelser som, at Nationalbanken forlods aarlig skal indbetale i Statskassen 750,000 Kr., men man maa ikke overse, at samtidig fik Nationalbanken en Ret til forøget Udnyttelse af Seddelprivilegiet ifølge de Lovbestemmelser, der i øvrigt blev givet.

Rigsdagen var enig om, at skulde Nationalbanken endelig have dette Privilegium ogsaa i den kommende Tid, skulde man ved Lovbestemmelser i hvert Fald sikre Staten nogen Indflydelse paa Nationalbankens Virksomhed, og der kom forskellige Bestemmelser ind i Loven desangaaende, bl. a. den Bestemmelse, at Kongen skulde udnævne 2 af Nationalbankens 5 Direktører. Landstinget vilde kun have 1 regeringsvalgt Direktør, men Folketinget fastholdt Kravet om 2 Direktører, ligesom Folketinget ogsaa fastholdt Kravet om, at Finansministeren skulde have Adgang til at deltage og stemme i de Direktionsmøder, hvor der forhandlede og blev truffet Bestemmelse om Diskonto og Rentespørgsmaal. Den Omstændighed, at der skulde være en Direktion paa 5 Medlemmer, af hvilke de 2 var regeringsvalgte, og som kunde tiltrædes af Finansministeren med Stemmeret, maatte vi naturligvis hilse med Tilfredshed, og vi stemte derfor. Sagen havnede imidlertid i et Fællesudvalg, og det endte med, at Finansministeren nok maatte deltage i Direktionsmøderne, men han fik ingen Stemmeret. Nu giver denne Sag — efter hvad der senere er foregaaet, og navnlig efter den Maade, hvorpaa hele vort Rentevæsen i de senere Aar har formet sig — mig Anledning til at rette en Forespørgsel til den højtærede Minister for Handel og Søfart. Der staar i Loven om Nationalbankens Oktroj § 8: „Naar

Direktionen ønsker at foretage Forandringer i Diskonto- og Rentesatserne, skal den derom give Meddelelse til Finansministeriet. Finansministeren skal da være berettiget til personlig eller ved en delegeret at deltage i Forhandlingen, dog uden at have Stemme ved Afgørelsen“. Det er altsaa det, der gælder for Nationalbanken fra den nye Oktrojs Ikrafttræden i 1908, og nu vil jeg spørge den højtærede Minister for Handel og Søfart, hvor ofte Finansministeren enten personlig eller ved en delegeret igennem de forløbne Aar har haft Lejlighed til sammen med den ærede Direktion at forhandle Rente- og Diskontospørgsmaal.

Den store Almenhed er af den Anskuelse, at vor Nationalbank ikke ved sine Dispositioner støtter vort Erhvervsliv, navnlig ikke ved den Maade, hvorpaa den stiller sig i Rente- og Diskontospørgsmaal. Det er ejendommeligt, at den danske Nationalbank, der er den førende Bank herhjemme med Hensyn til Diskontoen, som Regel har en Rentefod, der er et Par Procent højere end Udlandets Hovedbanker, og selv naar Udlandets Hovedbanker ned sætter Renten meget væsentligt, gaar der Maaneder eller halve eller hele Aar, inden det falder Nationalbanken ind at følge efter — for ikke at tale om, at Banken selvfølgelig ikke gaar ned paa en tilsvarende Rentefod, men det skal jeg nu ikke komme nærmere ind paa, fordi Forholdene vel nok umuliggør det. Det forekommer mig, at Nationalbanken kunde være betydelig bevægeligere paa dette Punkt, og at dette er af Interesse for Befolkningen, ikke mindst for den store erhvervsdrivende Del af Befolkningen, der maa ty til Bankerne for at skaffe sig Midler, er en selvsagt Ting. Det er af den største Interesse, at Diskontoen bliver saa lav som muligt. Jeg vil da som sagt bede Ministeren oplyse Tinget om, hvor ofte Finansministeren i den forløbne Tid har haft Lejlighed til at deltage i disse Forhandlinger, om han overhovedet har deltaget i dem. Har han deltaget, maa jeg meget beklage, at han sammen med de to regeringsvalgte Medlemmer af Direktionen ikke har kunnet udrette mere, thi det at være regeringsvalgt Medlem af Nationalbankens Direktion skulde dog helst betyde noget mere end at sidde og hæve 16,000 Kr. om Aaret.

Den socialdemokratiske Gruppe stillede under Behandlingen af Nationalbankens Forhold i 1906—07 en Dagsorden, i hvis Motivering det hed, at vi „anser Udstedelsen af Pengesedler for at være en